

Verslag van de 245ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een haperend Kraantje Lek verzamelden zich 28 leden en een verlate secretaris waardoor het begin van dit verslag op informatie van derden berust. De president heeft volgens zeggen allen welkom geheten waarbij de opmerking over de overweldigende opkomst niet ontbrak. De gerant was hier heel expliciet over.

Waarna het woord direct gegeven werd aan de penningmeester die een inleiding hield waarin de twee voornaamste informatiebronnen die aan de film ten grondslag lagen, dochter Kate en canon Benham, centraal stonden. Een volledig verslag van de inleiding zal ongetwijfeld in de Dutch Dickensian verschijnen maar hier vast een samenvatting:

De film behandelt de spanning tussen de gevoelens van twee mensen, Ellen Ternan en Dickens, en de strenge codes van de maatschappij waarin zij leven. Ook illustreert deze rolprent de afhankelijke en ondergeschikte positie van de vrouw. Dat is niet alleen duidelijk in Catherine, de wettige echtgenote die door Dickens grof wordt bejegend, maar ook in Ellen die wordt weggeborgen en buitengesloten, zonder eigen leven, bewegingsvrijheid of carrière. Zij leeft eigenlijk pas op na het overlijden van Dickens in 1870.

De basis van de film ligt in het boek van Claire Tomalin, *The Invisible Woman: the story of Nelly Ternan and Charles Dickens* (Penguin Books, 1991). Niet het hele boek, slechts een fase van de relatie keert terug in de film.

Hoe hebben Ellen en Dickens elkaar ontmoet? Een vriend van Dickens, Wilkie Collins, had samen met hem een toneelstuk geschreven getiteld *Frozen Deep*. Dat stuk handelde over een groep ontdekkingsreizigers in het Zuidpoolgebied en de spanningen binnen de groep en onder de thuisblijvers. Geen sterk verhaal maar wel een groot succes. Koningin Victoria, die niet naar een theater kon gaan, nodigde Dickens met zijn gezelschap uit om het stuk op het koninklijk paleis te komen spelen. Ellen Ternan maakte deel uit van de spelers.

Zij was jong en intelligent, maar ook arm en onaanzienlijk. Dan blijkt dat de grote Charles Dickens verliefd op haar is, een man met een grote reputatie, een landgoed in Kent, een huis in Londen, eigenaar van een tijdschrift, schrijver van veelgeprezen romans, rijk en veel bereisd. Ze moet haast wel diep onder de indruk zijn geweest.

Na de dood van Dickens ontmoet zij, via gemeenschappelijke vrienden, George Wharton Robinson met wie zij in 1876 in het huwelijk trad. Deze George, student geschiedenis in Oxford, schijnt totaal onkundig te zijn geweest en gebleven van de geschiedenis van zijn vrouw. Ellen was twaalf jaar ouder dan George, maar wist een groot deel van haar recente geschiedenis uit te wissen door zich als tien jaar jonger uit te geven. Ze zag er jong genoeg uit en kon op die manier veel lastige vragen over haar verleden voorkomen. Ze kregen twee kinderen, Geoffrey en Gladys.

Haar grootste angst was dat haar eigen kinderen er ooit iets van te weten zouden komen. Met de familie Dickens bleef ze goede relaties onderhouden, vooral met de schoonzus van Dickens en zijn beide dochters, maar de contacten verliepen altijd onopvallend. Toen zij in 1914 stierf deed zij dat in de geruststellende overtuiging dat haar geheim goed bewaard was gebleven. Maar het geheim bleef niet bewaard. Zoon Geoffrey snuffelde in de weinige papieren die van zijn moeder en tantes bewaard waren gebleven. Dat leidde tot een voor hem ontstellende ontdekking: zijn moeder bleek tien jaar ouder dan zij altijd had beweerd en zij was in haar jeugd actrice en dertien jaar lang het liefje van Charles Dickens. Hij vroeg een gesprek aan met Sir Henry, de enige nog levende zoon van Dickens en stelde hem de indringende vraag: 'Was my mother your father's mistress?' En Henry moest zijn bange vermoedens bevestigen. Daar is Geoffrey nooit meer overheen gekomen.

Hoe weten wij dit allemaal? Er zijn twee belangrijke kanalen waarlangs wij rechtstreeks informatie hebben gekregen over de relatie van Dickens met Ellen Ternan. Allereerst is daar Kate, de dochter van Dickens die het meest op hem leek en hem ook het beste begreep. Een tweede belangrijke informatiebron is canon William Benham, een Anglicaanse geestelijke gevestigd in Margate. Hij was een Dickens liefhebber met grote liefde voor het toneel. Na aankomst in Margate ontwikkelde Ellen al snel een vertrouwelijke relatie met hem en werkten zij op verschillende terreinen samen. Hij zat in het bestuur van de school waar de Robinsons aan verbonden waren en Ellen deed mee aan de vele liefdadigheidsactiviteiten die Benham in Margate organiseerde. Hij komt in de film nadrukkelijk naar voren.

Waarna de president een knopje indrukt en de problemen uitbreken. Want de laptop van de president blijkt de door de penningmeester aangekochte DVD niet aan te kunnen en een handgemeen dreigt. Gelukkig is daar mevrouw Van der Meer die thuis ook apparatuur heeft en om de hoek woont. Dit leidt tot een halve oplossing, er komt wel beeld maar geen geluid. En zo begint de voorstelling in een beklemmende stilte. Als de secretaris eindelijk ook binnen komt waant hij zich in de jaren twintig, toen de stomme film furore maakte.

Na einde van de film komen de stemmen los, gestimuleerd door een aantal borrels. Waarna wij aan tafel gaan. Het is inschikken geblazen want de film heeft een onverwacht groot aantal leden getrokken die ook nog eens willen blijven dineren. De President opent de tafeldiscussie met de opmerking dat als je lid bent van een leesgenootschap, je aan ondertiteling genoeg dient te hebben. Hij is recent in Vilnius geweest, dat in een ver land ligt, en trof op het vliegveld een boekhandel waar men slechts vier titels in de aanbieding had; waaronder Great Expectations. Daarnaast merkt hij op dat het een sfeervolle film was die als kostuumdrama kan doorgaan. Maar hij zat vandaag dan ook vooraan. Dan staat de heer Kabel op; hij heeft het over het slechte eten tijdens de conferentie in Portsmouth en over een door de Dickens Fellowship aangebrachte tekst op het graf van Eleen Ternan. Hij heeft als bewijs een foto meegebracht (van het graf, niet van het eten). Hij spreekt er schande van (nu van beiden). Waarop de secretaris verhaalt over bezoek aan het kerkhof waarbij een aantal dames uit Rochester de argeloze gids begonnen te attaqueren. De heer Ferdinandusse citeert Mark Twain die eens stelde dat de muziek van Wagner beter is dan dat die klinkt. Mevrouw Van Bentem, die achter in de zaal zat, heeft niets begrepen van de film want de lichtval was niet goed. Waarop de heer Kabel opmerkt dat hij op een full-size filmdoek had gerekend en niet op dit postzegelformaat. Mevrouw Drost stelt dat mensen privé en in publiek zich nogal eens anders gedragen. Zij noemt in dit verband ene Bob Geldorf. Waarna de discussie verder gaat over het in slaapvallen van bioscoop bezoekers tijdens een film. De penningmeester ziet in het herschreven slot van Great Expectations een referentie naar de vereniging tussen Ellen Ternan en Dickens. De heer Ferdinandusse gaat verder en vindt zelf dat Ellen Ternan zich met die afloop bemoeit. Mevrouw Hesp spreekt van tegenstellingen en de heer Pieron meent dat de tijd hen tegen werkte; waarop de heer De Bruin stelt dat de conflicten van Dickens onze conflicten zijn. Hierna wordt het even stil aan tafel en schuifelen een aantal leden onrustig heen en weer. De heer Jacobs vindt Catherine een stijlvolle vrouw en mevrouw Van Aalst merkt op dat Dickens haar slecht behandelde. Waarna de dames Hesp en Drost Freud en Sartre van stal halen en het rumoer toeneemt. Waarop de president schielijk de bijeenkomst besluit want de gerant meldt dat de burens klagen over geluidsoverlast; maar dat kan nooit tijdens de vertoning van de film zijn geweest.

London Calling

En dan was daar weer de Council meeting in London; ook dit maal in Little Dorrit's church in Southwark. Sinds het wegstemmen van de vorige voorzitter is er sprake van een ontspannen sfeer. Slechts bij de presentatie van financiële cijfers dreigde er wat onrust omdat een man in een gifgroen vest, naar ik meen de proxy van Poona (India), maar vragen bleef stellen over trivialiteiten. De editor had nog interessante informatie over de voortgang van "The Charles Dickens Letters Project" dat er naar streeft binnen afzienbare tijd de brieven van Dickens online beschikbaar te hebben. De kosten voor de website, het beheer en de hosting worden betaald uit de inkomsten uit The Dickensian online, die in 2014 al 1.633 ponden bedroeg. Minder goed nieuws was de langzame terugloop van het aantal abonnees van The Dickensian. Van 1015 in 2013 naar 944 in 2014. Vooral onder de leden van de Fellowship is sprake van terugloop. Kom, denkt u er eens over want als u geen abonnee bent dan mist u wat. Formulieren verkrijgbaar bij uw secretaris die daar, in tegenstelling tot wat er gefluisterd wordt, niets aan over houdt.

Uit de bladen

In de GRAD Greeting, een publicatie van de Greater Riverside Area Dickens Fellowship in de USA, een stukje over Mark Twain die in New York, in 1868, een lezing van Dickens bijwoonde en daar wel een mening over had.

He read David Copperfield. He is a bad reader, in one sense -- because he does not enunciate his words sharply and distinctly -- he does not cut the syllables cleanly, and therefore many and many of them fell dead before they reached our part of the house. I was a good deal disappointed in Mr. Dickens' reading -- I will go further and say, a great deal disappointed. The Herald and Tribune critics must have been carried away by their imaginations when they wrote their extravagant praises of it. Mr. Dickens' reading is rather monotonous, as a general thing; his voice is husky; his pathos is only the beautiful pathos of his language -- there is no heart, no feeling in it -- it is glittering frostwork; his rich humor cannot fail to tickle an audience into ecstasies save when he reads to himself. Geen fan dus, die Twain.

Corresponding members

Ons medelid de heer Fred de Bruin stuurde de volgende informatie.

Eind vorig jaar kocht de Engelse antiquair en academicus Jeremy Parrott een ingebonden verzameling van twintig originele nummers van het magazine van een collega. Groot was zijn verrassing toen hij bij elk verhaal in de marge krabbels ontwaarde. Het bleek om het handschrift van Dickens zelf te gaan die de naam van elke auteur bij haar of zijn stuk had geplaatst. Voor kenners van de Victoriaanse literatuur is de ontdekking niks minder dan een steen van Rosetta. Dankzij de krabbels zijn liefst driehonderd tot vierhonderd auteurs van zo'n 2.500 artikels en verhalen die voorheen anoniem waren, geïdentificeerd. Blijkt dat Dickens destijds verschillende grote namen wist te strikken. Onder anderen Elizabeth Gaskell ("North and south"), Lewis Carroll ("Alice in Wonderland") en Wilkie Collins ("The woman in white") schreven stukken voor "All the year round".

Dan een bericht van een onder censuur zuchtend medelid de heer Wim Reinders over Dr. De Jong. (Reinders zucht onder die censuur, niet De Jong). Hier een samenvatting: Geachte leden en bestuur, via een verzorgster, een vrolijk boerentype, krijg ik wat berichtgeving over het Dickens Museum. Zij heeft mijn groeten overgebracht en ik kreeg de groeten terug. De heer de Jong is daarna in mijn tehuis geweest en heeft naar mij gevraagd. Hij is niet op mijn kamer geweest maar verzorgsters kunnen een bezoek aan mij tegengewerkt hebben want de schrijver Dickens is nu taboe in dit tehuis. Toen ik de laatste keer voor mijn longen in het ziekenhuis lag, las ik Oliver Twist pas goed en doorzag daardoor het dwingende (be)handelen door het personeel in dit tehuis. Ik heb hierover gerapporteerd en dat is mij kwalijk genomen. Een tijd daarna zag ik Dr. De Jong in het ziekenhuis. Wij zaten beiden in een rolwagen. We gaven elkaar een hand waarop zijn begeleidster hem meteen meetrok. Hij schijnt het laatst gesignaleerd te zijn in een dagverblijf in Hummeloo. Over misstanden in de zorg gesproken.